

korst mos

rinske
bouwman
roman

De pers over *Een soort eelt*

'Bouwman heeft haar originele vertelling kundig opgebouwd [...] *Een soort eelt* maakt door het verregaand vervlechten van realiteit en fantasie indruk.' — **** *NRC*

'Knap hoe Bouwman steeds genoeg spanning oproept om door te willen lezen, zowel door haar afgewogen informatiedosering als door haar beeldende zintuiglijke stijl.' — *Trouw*

'In *Een soort eelt* is alles subtiel en goed gedoseerd. [...] Een fantasievolle en gedurfde debuutroman.' — *de Volkskrant*

'Een buitengewoon bijzondere debuutroman.'
— *VPRO Gids*

Rinske Bouwman (1988) is een theatermaker en schrijver uit Utrecht. Haar voorstellingen waren te zien op diverse festivals en in theaters door heel Nederland. In januari 2024 verscheen haar debuutroman *Een soort eelt*. Ze was te gast bij *VPRO Boeken*, trad op op Lowlands en Crossing Border en werd genomineerd voor de Anton Wachterprijs.

Marius is buschauffeur, beginnend vogelaar en mantelzorger voor zijn vrouw Philo, die al jaren langer leeft dan verwacht. Als game developer tipt ze hem The Otherworld, een online virtuele wereld waar mensen samenkomen en zichzelf kunnen zijn, of juist heel iemand anders.

In The Otherworld begint Marius een diervriendelijke tijgerfokkerij en koopt hij een eiland van pixels waar hij elke vrijdagavond een steeds drukker bezocht online feest geeft. Door nieuwe mensen te ontmoeten, probeert hij zich voor te bereiden op een leven na Philo's dood.

Hoewel ze al jaren samen zijn, ontstaan er barstjes in de evenwichtige symbiose tussen Marius en Philo. Marius krijgt tips van schapen, mieren en zijn eigen kat. Een zwaan probeert hem te troosten. Toch wordt de disbalans groter, tot er opeens een tijger in zijn huiskamer staat.

Korstmos is een ontroerende en humoristische roman over verloren intuïtie, anticiperende rouw en wat we van dieren kunnen leren.

'Korstmos is tragisch, intens, virtueel en waarachtig. Niemand schrijft zo compact als Rinske Bouwman – elk woord in deze roman doet ertoe. Op praktisch elke pagina vind je wel een zin die je wilt onthouden. En mogelijk zoek je na lezing nog een paar dagen naar tijgers in huis.' — Ingmar Heytze

KORSTMOS

RINSKE BOUWMAN

Korstmos

uitgeverij
ORLANDO

Eerder verscheen van Rinske Bouwman
Een soort eelt

Deze roman is mede tot stand gekomen door steun van het
Nederlands Letterenfonds en het Amarte Fonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Voor het schrijven van dit werk ontving de auteur een
C.C.S. Cronestipendium van de gemeente Utrecht.

© 2025 Rinske Bouwman

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en dataroaming zijn
niet toegestaan.

Omslagontwerp renate stevens ontwerp

© Omslagbeeld Rinske Bouwman

© Foto auteur Esther Lutgendorff

Vertaling motto Merlin Sheldrake door Nico Groen

Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 9789083528717

NUR 301

www.uitgeverijorlando.nl

Marius Beenhakker staat aan de rand van een klif voor zich uit te kijken en vraagt zich af of hij eerder zo'n heldere horizon heeft gezien. Het voelt alsof er helemaal geen diepte zit in het water. De verte lijkt aanraakbaar. Slordig, vindt Marius, voor een wereld die verder zo perfect is. Hij kijkt om zich heen. Voor hem de oceaan, onder hem scherpe rotsen, achter hem uitgestrekt heuvelachtig grasland. Categorie standaard-achtergrond Windows xp.

Marius heeft gypen aan. Zijn enkels zijn bloot en daar baalt hij van. Voorzichtig loopt hij weg van de rand en hij zet zijn rubberzolen in het zachte gras. Hij loopt een paar meter rechtdoor. Nu een paar meter naar rechts.

Volgens mij is het hier altijd hetzelfde weer, denkt Marius. Hij tuurt nog eens het water af, op zoek naar een walvisstaart, de rug van een dolfijn of misschien een bootje. Hij draait zich om en loopt in één rechte lijn weg van het water, omhoog. Telkens als hij het hoogste punt van een groene heuvel heeft bereikt en denkt dat hij boven is, verschijnt er een net iets hogere groene heuvel.

Er is hier niemand. Er moet een eenvoudige weg terug naar huis zijn, maar het kan uren duren voordat hij die vindt. Hij probeert te springen. De eerste keer komt hij niet van de grond, alsof zijn gypen vastgelijmd zijn aan het grasland. Hij zet zich zo hard mogelijk af. Na een paar pogingen lukt het en beweegt hij zich met komisch hoge bogen voort. Dat gaat veel sneller. Binnen een paar minuten hopt hij het hele gebied door en ontdekt dat hij op een eiland zit. In een vallei

knielt hij neer bij een bloem. Hij weet niet wat voor bloem het is, hij weet weinig over jaarlingen, meer over de organismen die wat langer op aarde zijn, die de moeite waard zijn om uit je hoofd te leren. Het is een witte bloem met een gele stamper en twee cartooneske bladeren: een lange en een half-lange. Weet jij hoe ik thuiskom? De bloem reageert niet. Marius laat zich achterovervallen. Hij ziet zichzelf van bovenaf in het veld. Hij denkt aan Noord-Frankrijk, Joe Speedboot, het woord 'bloembed', sneeuwengelen, Playmobil, cowboylaarzen – hadden ze hier maar cowboylaarzen –, wormen, hooibalen, heel smalle watervallen en alleen zijn. Hij kijkt of hij zijn armen kan bewegen terwijl hij ligt. Hij maakt vliegbewegingen, er komt geen afdruk in het gras. Hier laat je nergens een afdruk na.

Hij staat op. Geen vuiltje aan de lucht of op zijn rug. Hij springt naar de volgende heuvel, tuurt verder, kiest, springt. Hij bereikt de andere kant van het eiland. Hier is het water onrustiger. Het gromt en dendert tegen de glimmende rotsen aan. De kliffen zijn prachtig en bedekt met gele en groene vlakken. Het zijn landkaarten van niet-bestaande plekken en hij denkt aan Philo. Wat zou ze nu aan het doen zijn? Hij hoopt dat ze slaapt. Dat ze goed slaapt en duidelijk ademt, dat ze droomt over hun kat Ruud, of over dansen. Hij wil naar huis. Dan kan hij naar haar toe. Hij kan onmogelijk de rest van de tijd hier op dit onbewoonde eiland staan. Dag en nacht op zo'n klif als een vuurtoren, maar dan gewoon toekijken hoe alles brandt behalve hij, vier lichtflitsen en dan even niets, kijken hoe de rotsen splijten, kijken hoe het zeewater verdampt en een zoutkorstje op zijn enkels achterlaat.

Marius: Hoe kom ik thuis?

Gizmo: Hey

Marius: Hey, hoe kom ik thuis?

Gizmo: Ctrl+H

Marius heeft zijn hand in zijn jaszak en in zijn arm de arm van Philo. Ze leunt zachtjes, eigenlijk niet hard genoeg om de naad in zijn zak te scheuren, maar ze lopen zo vaak op deze manier dat de scheur inmiddels toch is ontstaan. Bij een opstapje kraakt het garen. Ze doen alle twee alsof ze het niet horen.

‘Wist je dat ze ooit bij The Otherworld hebben bedacht om een heel eigen set codes te implementeren?’ zegt Philo. ‘Dat ze ergens hogerop hebben verzonnen dat het een goed idee was om uniek te zijn in hun codes en dat die alleen binnen hun wereld zouden gelden. Dat idee werd natuurlijk finaal afgeslacht. Je moet je toch ergens aan kunnen vasthouden? Er zijn gewoon universele gamecodes. Je moet toch weten hoe je thuiskomt. Hoe je bukt. Hoe je een andere broek aantrekt.’

‘Ik had gympen aan en ze hadden geen hoge sokken.’

‘Die moet je kopen.’

‘Er zat niets in m’n portemonnee.’

‘Die moet je opwaarderen. Met echt geld.’

‘Wat een markt.’

‘Heb je al met iemand gechat?’

‘Nee, er was niemand.’

‘Je moet op zoek.’

‘Ik ben op zoek.’

Eerst genoot hij vooral van hoe enthousiast Philo werd als ze hem over The Otherworld vertelde, hij was niet van plan om er echt op te gaan. Hij zag hoe ze opleefde, even ging stralen. Dan leek ze op de oude Philo. Maar ze bleef er

maar op terugkomen. Toen moest hij wel, vond hij. En nu is hij nog maar één keer ingelogd op The Otherworld, maar hij snapt gelijk waarom Philo hem dit getipt heeft. Het is alsof je een wandeling maakt op vakantie, zonder je ervoor in te spannen.

Er vliegt een duif vlak over hun hoofden. Er waait wind door een boom naast ze. Er krioelen pissebedden onder de stoep-tegels waarover ze lopen, maar eigenlijk maakt niks wezenlijk geluid. Het enige dat geluid zou moeten maken, ben ik, denkt Marius. Keihard gillen. Een kleine aardbeving aan trillingen uit mijn keel. Philo leunt zwaar op zijn arm. Ze zijn nog maar bij de eerste bocht. Gisteren leunde ze pas na het fietsviaduct.

‘Ben je moe?’ vraagt hij.

‘Ja, natuurlijk.’

Op het bankje haalt Philo haar arm los. Het voelt als klittenband. Als je daar heel goed naar kijkt zijn het eigenlijk allemaal gehaakte armpjes en het geluid van het lostrekken is het breken van de ellebogen.

‘Ik wou dat ik Control Shift F3 kon intypen nu,’ zegt Philo.

‘Kreeg je dan hoge sokken?’

‘Dan kreeg ik een nieuw lijf.’

‘Zomaar?’

‘Nee, je moet het tien seconden ingedrukt houden.’

Marius wrijft met zijn knokkels over zijn borstbeen. Hij kijkt naar andere mensen in het park, vraagt zich af hoeveel tumoren er in hun lijf zitten en of ze dat al weten. Als je je eigen einde zou mogen schrijven, denkt Marius, wat zou je dan kiezen?

‘Als ik mijn einde zou mogen kiezen,’ zegt Marius, ‘dan zou ik denk ik vijftientig willen zijn en een hartaanval of zoiets krijgen.’

‘Ik zou honderdtien willen worden en dan gewoon niet meer wakker worden.’

‘En als je tweeënveertig zou worden?’

‘Dan hetzelfde.’

‘Denk je dat dat gaat gebeuren?’

‘Ik hoop het.’

‘Ik hoop dat er voor die tijd een heel grote storm komt en dat we samen ergens rijden en dat er in het hele land precies één boom op precies één auto komt en dat ie dan precies op onze koppen valt,’ zegt Marius.

‘Ik hoop dat er voor die tijd een broodrooster in de jacuzzi valt waar we samen in zitten.’

‘Terwijl we zoenen.’

‘Ja, terwijl we zoenen. Met jouw hand op mijn borst en dat er dan voor altijd een afdruk van jouw hand op mijn tiet staat.’

‘Totdat je de oven ingaat.’

Philo lacht, maar Marius weet niet of ze het echt grappig vindt. Ze gaat meer rechtop zitten. Denkt zichtbaar na. Marius knikt onzichtbaar.

‘Ik hoop dat we in een piepklein onderzeeërtje zitten en dan nooit meer bovenkomen,’ zegt Philo.

‘Ik hoop dat we bungeejumpen met een te lang touw.’

‘Ik hoop dat we alle twee dezelfde vergiftigde lasagne eten en dat we sterven in een bedje van bechamel.’

Hij pakt haar hand. Als je iemands hand vast hebt, kun je naar dezelfde dingen kijken. Het is zoals twee apparaten laten synchroniseren. Dus nu kijken ze samen naar de mensen in het park. Ze kijken naar de honden. Zoeken de ogen tussen de haren. Er vliegen vier zilveren vogels voorbij. Het blijken gewoon meeuwen te zijn.

Hij weet dat ze het koud begint te krijgen, maar hij wil nog niet terug. Hier zijn ze twee mensen en kan er nog van alles gebeuren, zoals in een spelletjesprogramma op tv. Hier

zijn ze even oud, even volwassen, even jong. Marius had een keer opgezocht wat volwassen zijn betekent. Met zijn twee-enveertig jaar vindt hij dat hij dat is, maar dat voelt af en toe helemaal niet zo. Hij heeft een baan, een huis, een vrouw, een kat, geen kind, wel een hypotheek. Hij is buschauffeur, legofanaat, bordspelletjesspeler, wandelaar, beginnend vogelaar, ervaren mantelzorger, houdt van schepsnoep van de drogist en van spruitjes uit de oven. Kan niet maar één koekje nemen of maar één aflevering kijken, houdt van fleecedekens en Philo. En hier is ze zoals vroeger. Helder en recht-op en grapjes en het woord 'tiet' zeggen. Als ze thuiskomen, zal Philo gaan liggen en zal hij gaan koken. Hij knijpt in haar hand. Ze knijpt twee keer terug. Ze gaan. Eerst staan, dan even wachten, dan klittenband, dan lopen, dan kijken, misschien glimlachen.

‘Doodgaan is voor amateurs,’ zegt Philo.

‘Vanavond eten we lasagne,’ zegt Marius.